

Avram Iancu si Andrei Muresanu

personalitati marcante ale revolutiei pasoptiste

Avram Iancu, a vazut lumina zilei in localitatea Vidra de Sus, in anul 1824, si atrecut la cele vesnice in Tebea la 10 septembrie 1872. A fost un avocat român transilvănean, si a fost unul dintre conducătorii revoluției de la 1848-1849 din Transilvania.

S-a născut în Munții Apuseni într-o familie de moți înstăriți. Tatăl său, Alexandru Iancu, a fost pădurar, apoi jude dominal. Având o situație materială bună, a urmat clasele elementare la Poiana Vadului și Abrud, gimnaziul inferior la Zlatna, iar gimnaziul superior la Liceul Piarist din Cluj. Începând cu anul 1844 a urmat Facultatea de Drept la Cluj. Din anul 1846 a devenit cancelarist la Târgu Mureș. Își ia examenul de avocat în anul 1848.

În preajma izbucnirii revoluției făcea parte dintre fruntașii intelectualității românești transilvănene, luptătoare pentru emancipare socială și națională. A fost unul dintre inițiatorii și organizatorii adunărilor de la Blaj din 30 aprilie, 15-17 mai și 15-23 septembrie 1848 și conducătorul cetelor înarmate de țărani și de mineri din Munții Apuseni, în rândurile cărora și-a câștigat o mare popularitate.

Ridicarea taranimii la lupta și dezbinarea forțelor revoluționare române și ungare au fost determinate de nepunerea în practică a legii care privea iobăgia, refuzul guvernului revoluționar ungar de a acorda libertăți naționale românilor și votarea unirii Transilvaniei cu Ungaria la Dieta din Cluj. Revoluția urmărea în genere rezolvarea problemei sociale și a celei naționale. Avram Iancu a devenit conducătorul oștii țărănești antirevoluționare. În fruntea acestei oști și în colaborare cu autoritățile militare austriece a organizat apărarea în Munții Apuseni și a respins numeroasele atacuri ale trupelor revoluționare maghiare, superioare ca număr și ca armament, câștigându-și renumele de "*craiu munților*".

Pe 4 mai 1849 a dat o nouă organizare civilă Munților Apuseni. În vara anului 1849 a efectuat o ședere de 10 luni la Viena, unde a ținut legătura cu autoritățile imperiale austriece.

Luptele din Munții Apuseni slăbiseră atât forțele revoluționare ale maghiarilor cât și pe cele ale românilor. Armata țaristă, chemată în ajutor de împăratul Austriei, Franz Joseph, a înfrânt armata revoluționară maghiară la Sighișoara. Copleșite de armatele austriece și de cele rusești, trădate de unii generali, trupele revoluționare maghiare au capitulat la Șiria pe 13 august 1849.

În anul 1852 tânărul împărat Franz Joseph a întreprins o vizită în Transilvania, agenda călătoriei fiind stabilită de Felix Schwarzenberg, guvernatorul Marelui Principat al Transilvaniei. La cererea lui Avram Iancu împăratul a modificat traseul vizitei, a mers în Munții Apuseni, a prânzit la Găina, a trecut prin Vidra și a înnoptat pe 21 iunie 1852 la Câmpeni. Avram Iancu s-a prezentat seara târziu la cartierul împăratului, după ce acesta se culcase, obosit de călătorie. Nemulțumit că nu este primit pe loc în audiență, Avram Iancu a iscat o altercație cu șeful de cabinet al împăratului, motiv pentru care a fost dat afară de jandarmi. Ulterior a refuzat să primească decorația acordată de împărat pentru meritele sale din timpul luptelor contra revoluționarilor maghiari. Începând cu anul 1852 și-a pierdut mințile.

S-a stins din viață la 10 septembrie 1872 la Baia de Criș, fiind îngropat la Tebea, jud. Hunedoara, lângă "Gorunul lui Horea".

Andrei Mureșanu (n. 16 noiembrie 1816 - d. 12 octombrie 1863) a fost un poet și revoluționar român din Transilvania.

S-a născut în Bistrița, într-o familie de țărani. A studiat filozofia și teologia la Blaj, a fost profesor la Brașov începând cu 1838. A început să publice poezie în revista "Foaia pentru minte, inimă și literatură".

A fost printre conducătorii revoluției din 1848, participând în delegația Brașovului la întrunirea de la Blaj din mai 1848. Poemul său "*Un răsuneț*", scris la Brașov pe melodia anonimă a unui vechi imn religios (*Din sânul mamei mele*)^[1], a devenit imn revoluționar - a fost numit de Nicolae Bălcescu "Marseilleza românilor". Din 1990, el a devenit imnul României.

După revoluția din 1848, Mureșanu a muncit ca traducător la Sibiu, a publicat în revista "Telegraful Român", operele sale având tentă patriotică și de protest social. În 1862, poeziile sale au fost adunate într-un volum. Având sănătatea precară a murit în Brașov în 1863.

Andrei Mureșanu s-a născut la 16 noiembrie 1816, în orașul Bistrița. Parinții poetului erau oameni simpli. Tatal, Teodor, ținea în arenda, la Bistrița, o moară de argasit scoarta, care abia asigură existența familiei relativ numeroase: soția și trei copii. Casa în care locuiau era compusă dintr-o singură chilie ceva mai largă, și o tindă. Cățiva ani după nașterea poetului, tatal moare strivit de un car de argaseala. Întreaga greutate a întreținerii celor trei copii mici rămâne în seama mamei. Frații mai mari ai poetului, datorită greutăților materiale, nu pot urma la școli mai înalte, pentru a se califica în vreo profesie intelectuală. Unul a ajuns cântăreț bisericesc, altul moare, ca și tatal. Singurul poet, ajutat de împrejurări și de o înclinație deosebită pentru studii, a mers mai departe. Primele cunoștințe le primește de la un bătrân granicer, Danila Dobos, din Valea - Rocnei.

În anul 1825 este primit ca elev la Școala normală sasească din Bistrița, iar peste câțiva ani trece la liceul piariștilor, din același oraș, făcându-se remarcat printre elevii cei mai buni. În 1832 vine la Blaj, unde este ajutat de profesorul Nicolae Marin și unde studiază doi ani

filosofia, apoi teologia. Aici îl are ca coleg de studenție, cu câțiva ani mai mare, pe George Bariț, organizatorul unei echipe teatrale, care dădea spectacole de teatru în limba română. Cu Barițu leagă o prietenie adâncă, prelungită apoi de-a lungul multor ani la Brașov.

Mediul cultural al Blajului, unde, pe lângă spectacolele stângace date de diletanți, un Timotei Cipariu, de pildă, scria versuri (Egloga, scrisă la 1832, e reprezentată la un spectacol în anul următor), va înrauri pe fiul morarului din Bistrița, stimulându-l pe calea lecturii și a scrisului. Când George Bariț părăsește Blajul, preluând conducerea școlii române din Brașov, în anul 1837, se gândește să-l aducă de la Blaj și pe Muresanu. Întrucât poetul era încă student în ultimul an, Barițu îi obține dispensa de a intra în învățământ fără a-și fi terminat studiile. Astfel ca în anul 1838 Muresanu se stabilește la Brașov, ca institutor la școala română condusă de Barițu. Peste doi ani, în 1840, trece ca profesor la gimnaziul românesc, în care calitate funcționează până în anul 1849. Paralel, el își începe colaborarea la gazetele lui Bariț, Foaie pentru minte... și Gazeta de Transilvania, cu poezii și articole. În acest timp are prilej să cunoască o seamă de poeți din Principate, pe Gr. Alexandrescu, Heliade, Bolliac, mai târziu pe Bolintineanu și Alecsandri, care obișnuiau să vină vara, cum ne informează Barițu, la băi la Valcele, nu departe de Brașov. Acest contact cu poeți deja consacrați va stimula începuturile literare ale bardului ardelean și-l va influența în mod vizibil în creația sa poetică.

Poezia sa e din ce în ce mai combativă, mai legată de frământările sociale ale poporului. La 1848 e printre fruntașii revoluției. Cu acest prilej scrie *Rasunetul*, care devine marsul revoluționarilor români din Transilvania. În 1849, după înfrângerea revoluției, poetul trece în Muntenia, împreună cu Barițu, unde e luat prizonier de armata țaristă și dus până în nordul Moldovei. La întoarcere se stabilește ca funcționar la Sibiu : "concepist guvernial" și traducător de limba română la Buletinul oficial al guvernului. Aici colaborează la ziarul local *Telegraful român*, cu poezii și cu un ciclu de articole, nesemnate (*Artile sau maiestriile cele frumoase*, *Romanul și poezia lui*, *Romanul în privința muzicii*, *Romanul în privința picturii*, *Maiestria tiparului*), care urmăreau inițierea publicului cititor în diferite ramuri ale artei. Munca de contopist poetul o suporta greu. Câțiva ani el închină ode magulitoare împăratului austro-ungar și guvernatorului Transilvaniei. Treptat se însingurează. *Rândurile* scrise la 1855 fostului său profesor Simion Bărnuțiu, care-i propunea să vină la Iași, unde-i făcuse rost de o catedră, sunt ale unui deșertat. "Domnul meu - spunea el - chemarea mea ar fi să mă cuprind cu Pegasul, aspirând la Olimp, și ca să o pot face această bine, aveam trebuință de câteva peregrinajuri pe la pamântul cel clasic, iar nu să vand participii, sau, mai rău, să traduc guvernului meu hârtii ciocoiești, pe care consortii mei nu le vor, sau nu le pot descifra."

Poetul continua să scrie poezii patriotice, cu caracter social protestatar. În ultimii ani ai vieții traduce *Noptile lui Young*, precum și o bună parte a *Analelor lui Tacit*. Cu ani în urmă scrisese și o gramatică românească în limba germană. Manuscrisele acestor lucrări nepublicate nu s-au pastrat. La 1861 e pensionat, dar pensia dată de guvernul cezarocraiesc al Transilvaniei nu-i ajunge să-și întretină familia. La 1862 își tipărește în volum poeziile. Volumul cuprindea cea mai mare parte a poeziilor originale publicate de autor în presă, precum și o parte din traduceri. Vânzarea cărții i-ar fi adus, pe lângă o reconfortare

morala, o oarecare inviorare in bugetul familiei. Dar cartile se vand greu. Iacob Muresanu face apeluri insistente catre publicul roman, in Gazeta Transilvaniei, de a-l ajuta pe poetul aflat in mizerie si bolnav, cumparindu-i poeziile. Societatea "Astra" acorda lui Muresanu un premiu de 50 de galbeni.

Peste un an, in noaptea de 11 spre 12 octombrie, poetul se stinge la Brasov, in saracie, "in urma unui morb nervos indelungat", cum se mentiona in anuntul mortuar publicat in Gazeta Transilvaniei, lasand in urma un baiat, pe nume Gheorghe, elev in clasa a VII-a la gimnaziu, o fetita de 11 luni, Eleonora, si pe sotia sa Suzana. Inmormantarea i-a fost cu pompa : a luat parte un numeros public, profesorii si tineretul scolar din oras, care insoteau sicriul cu torte si decoruri.